

Ημερομηνία: 2 Μαρτίου 2015

Διάρκεια: 1 ώρα

Βαθμός:

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΝΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΜΕΡΟΣ Α΄ - ΜΕΡΟΣ Β΄

Όνοματεπώνυμο:

Όνομα πατέρα: Τηλ.

Όνομα μητέρας: Τηλ.

Διεύθυνση:

Διάρκεια εξέτασης: 1 ώρα

Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από δύο (2) μέρη και δέκα (10) σελίδες.

Οδηγίες:

Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού (τίπεξ).

Να γράψετε μόνο με μπλε ή μαύρο μελάνι.

Η τελευταία σελίδα (10) μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως πρόχειρη.

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΑΓΝΩΣΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

(20 μονάδες)

Αφού μελετήσετε προσεκτικά το πιο κάτω κείμενο, να απαντήσετε σε ΟΛΕΣ τις ερωτήσεις.

Ο Βάνκας (διασκευή), Άντον Τσέχωφ

Ο Βάνκας Ζούκοφ, ένα παιδάκι εννιά χρονών, δουλεύει εδώ και τρεις μήνες κάλφας* στο τσαγκαράδικο του Αλιάχιν. Τη νύχτα της παραμονής των Χριστουγέννων δεν πλάγιασε. Περίμενε να φύγει το αφεντικό με τους μαστόρους, και μόλις απόμεινε μονάχος στο μαγαζί, πήρε από το ντουλάπι του αφεντικού το καλαμάρι με το μελάνι, έναν κοντυλοφόρο με σκουριασμένη πένα, άπλωσε το χαρτί στο παλιοστράπεζο με τα εργαλεία και ετοιμάστηκε να γράψει. Προτού ζωγραφίσει το πρώτο γράμμα, γύρισε πολλές φορές το κεφαλάκι του κατά την πόρτα και το παραθύρι, ρίχνοντας κλεφτές, φοβισμένες ματιές και αναστέναξε προσπαθώντας να λευτερώσει το λαιμό του από έναν κόμπο που τον έπνιγε. Ύστερα γονάτισε μπροστά στον τσαγκαράδικο πάγκο και άρχισε να γράφει:

Πολυαγαπημένε μου παππού Κωσταντή Μακάριτς.

Σου γράφω γράμμα. Σου εύχομαι καλά Χριστούγεννα και ο Θεός να σου δίνει όλα τα καλά. Δεν έχω πια ούτε πατέρα, ούτε μάνα, μονάχα εσύ μου απόμεινες.

Σου γράφω τα βάσανά μου, παππού. Χθες το αφεντικό με άρπαξε από τα μαλλιά, με τράβηξε στην αυλή και με ρήμαξε στο ξύλο, γιατί εκεί που κουνούσα το μωρό με πήρε ο ύπνος. Την άλλη βδομάδα πάλι η κυρά μου είπε να καθαρίσω μια ρέγγα και 'γω άρχισα από την ουρά. Και τότε μου άρπαξε τη ρέγγα και την έτριβε στα μούτρα μου. Και οι καρφάδες του μαγαζιού όλοι με βασανίζουν. Με στέλνουν στην ταβέρνα να πάρω βότκα και με βάνουν να

κλέβω το τουρσί του αφεντικού και κείνος με κοπανάει με ό,τι κρατάει στα χέρια του. Όσο για φαί, άσ' τα! Το πρωί ξεροκόμματο*, το μεσημέρι κουρκούτι*, το βράδυ πάλι ξεροκόμματο. Ούτε τσάι, ούτε λαχανόσουπα.

Αγαπημένε μου παππού, για όνομα του Θεού, κάνε μου μια χάρη: πάρε με από δω, πάρε με στο σπίτι, στο χωριό, δεν αντέχω άλλο... Τα πόδια θα σου φιλήσω, όλη μου τη ζωή θα παρακαλώ το Θεό για σένα, πάρε με από δω, γιατί θα πεθάνω... Θα 'ρχόμουν με τα πόδια στο χωριό, μα δεν έχω παπούτσια και φοβάμαι το κρύο. Και όταν θα μεγαλώσω, εγώ θα σε ταΐζω και δε θα αφήσω κανένα να σου κάνει κακό. Και όταν πεθάνεις, θα παρακαλώ το Θεό ν' αναπαύσει την ψυχή σου, όπως κάνω και για τη μάνα μου την Πελαγία.

Που λες, παππού, η Μόσχα είναι μεγάλη πολιτεία. Όλο πλουσιόσπιτα και άλογα, άλογα να δουν τα μάτια σου! Πρόβατα, όμως, δεν είδα και τα σκυλιά δε δαγκώνουν. Εδώ τα παιδιά δε γυρίζουν στα σπίτια να πουν τα κάλαντα, ούτε ψέλνουν στην εκκλησία και, ξέρεις, μια μέρα είδα σ' ένα μαγαζί να πουλάνε αγκίστρια με το δόλωμα επάνω και πιάνουν ό,τι ψάρι θέλεις. Είδα και μαγαζιά που πουλάνε ντουφέκια. Ό,τι λογής θέλεις, σαν εκείνα που έχει ο αφέντης.

Έλα γρήγορα, αγαπημένε μου παππού, για όνομα του Θεού. Σε παρακαλώ, πάρε με από δω! Λυπήσου με το δύστυχο ορφανό, γιατί όλοι με δέρνουν και πεινάω πολύ. Και έχω τόση στενοχώρια που δεν ξέρω πώς να σου την πω. Όλο κλαίω, παππού. Και μια μέρα το αφεντικό μού 'δωσε μια στο κεφάλι με το καλαπόδι, τόσο δυνατά που έπεσα κάτω και έλεγα πως δε θα σηκωθώ. Δεν είναι ζωή αυτή, χειρότερη και από του σκύλου... Χαιρετίσματα στην Αλιόνα, στον Ιγκόρ το στραβό και στον αμαξά. Και τη φουσαρμόνικά μου να μην την δώσεις σε κανέναν. Ο εγγονός σου, Ιβάν Ζούκοφ, αγαπημένε μου παππού, έλα.

Ο Βάνκας δίπλωσε το γράμμα στα τέσσερα και το έβαλε στο φάκελο που είχε αγοράσει την προηγούμενη μέρα ένα καπίκι*. Ύστερα, σκέφτηκε λίγο, βούτηξε την πένα στο καλαμάρι και έγραψε τη διεύθυνση:

Για τον παππού. Στο χωριό.

Έξυσε λίγο το κεφάλι του, ξανασκέφτηκε και πρόσθεσε στον φάκελο:

Κωσταντή Μακάριτς.

Ευχαριστημένος που δεν τον ενόχλησε κανείς, πετάχτηκε στο δρόμο. Τα παιδιά του χασάπικου, που είχε ρωτήσει την προηγούμενη μέρα, του είχαν πει πως έριχναν τα γράμματα σ' ένα κουτί και από εκεί τα κουβαλούσαν σε όλο τον κόσμο με τρόικες* που έχουν βροντερά κουδουνάκια και μεθυσμένους αμαξάδες.

Γρήγορα γρήγορα ο Βάνκας έτρεξε στο κοντινότερο κουτί και πέρασε το πολύτιμο μήνυμά του στη χαραμάδα.

Ύστερα από μια ώρα κοιμόταν με σφιγμένες τις γροθίτσες νανουρισμένος από τις γλυκές ελπίδες του.

Ά. Τσέχωφ, *Διηγήματα*, μτφρ. Κυριάκος Σιμόπουλος (διασκευή)

Βοηθητικό λεξιλόγιο:

- ***κάλφας:** ο βοηθός του μάστορα
- ***ξεροκόμματο:** ξερό ψωμί
- ***κουρκούτι:** αλεύρι βρασμένο σε νερό
- ***καπίκι:** ρωσικό νόμισμα
- ***τρόικα:** ρωσικό έλκηθρο που το σέρνουν τρία άλογα

Ερωτήσεις κατανόησης

1. Αφού αναφέρετε σε ποια πόλη ζει ο Βάνκας, να περιγράψετε τη ζωή του εκεί.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(5 μονάδες)

2. Πώς νιώθει ο Βάνκας για τον παππού του; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας, αναφέροντας δύο παραδείγματα μέσα από το κείμενο.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(5 μονάδες)

3. Νομίζετε ότι τελικά έφτασε το γράμμα στον προορισμό του; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

.....

.....

.....

.....

.....

(5 μονάδες)

4. Αφού μελετήσετε προσεκτικά το κείμενο, να συγκρίνετε τις συνθήκες ζωής του μικρού Βάνκα με αυτές των περισσότερων παιδιών της Κύπρου σήμερα.

.....

.....

.....

.....

.....

(5 μονάδες)

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

(40 μονάδες)

Να απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις.

1. Να γράψετε ένα (1) συνώνυμο για κάθε μία από τις πιο κάτω υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου.

δουλεύει =

δίνει =

βάσανα =

κοπανάει =

στενοχώρια =

(2,5 μονάδες)

2. Να γράψετε ένα (1) αντίθετο για κάθε μία από τις πιο κάτω υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου.

άρχισε ≠

πουλάνε ≠

χειρότερη ≠

πρόσθεσε ≠

ευχαριστημένος ≠

(2,5 μονάδες)

3. Να μεταφέρετε τα πιο κάτω ρήματα στους χρόνους που ζητούνται στον πίνακα, διατηρώντας το πρόσωπο, τον αριθμό και τη φωνή τους.

Ενεστώτας		λέμε
Παρατατικός		
Μέλλοντας Συντελεσμένος		
Αόριστος	αποφασίστηκε	
Υπερσυντέλικος		

(4 μονάδες)

4. Να συμπληρώσετε τις παρακάτω προτάσεις, βάζοντας το ρήμα της παρένθεσης στον χρόνο που ορίζεται σε κάθε περίπτωση, στο σωστό πρόσωπο και αριθμό.

(α) Ο συμμαθητής μου (εκφράζω, αόριστος) την άποψή του στο παγκύπριο μαθητικό συνέδριο και καταχειροκροτήθηκε από όλους.

(β) Δεν (πίνω, αόριστος, α΄ πληθυντικού) καθόλου νερό και διψάσαμε πολύ.

(γ) Μέχρι το τέλος της εβδομάδας τα αποτελέσματα (ανακοινώνομαι, μέλλοντας συντελεσμένος)

(δ) Οι Τούρκοι (καταλαμβάνω, αόριστος) την Κωνσταντινούπολη το 1453.

(ε) Τα παιδιά (παίρνω, παρακείμενος) πολύ σοβαρά τον ρόλο τους.

(στ) Κάθε μέρα (περνώ, παρατατικός, γ΄ ενικού) έξω από το σπίτι της με την ελπίδα να την συναντήσει.

(ζ) Με λίγη προσπάθεια είμαι σίγουρη ότι (αντιλαμβάνομαι, μέλλοντας στιγμιαίος, β΄ πληθυντικού) όλοι την άσκηση.

(7 μονάδες)

5. Να βάλετε τα επίθετα που είναι στην παρένθεση στο κατάλληλο μονολεκτικό παραθετικό.

(α) Τα (πολύς, συγκριτικός βαθμός) λάθη σου είναι αποτέλεσμα απροσεξίας.

(β) Οι δρόμοι των πόλεων είναι (πλατύς, συγκριτικός βαθμός) από αυτούς των χωριών.

(γ) Για να είναι κανείς (καλός, υπερθετικός βαθμός) μαθητής, πρέπει να προσπαθεί συστηματικά.

(δ) Έχω την εντύπωση ότι οι οδηγίες που σας έδωσα ήταν (σαφής, υπερθετικός βαθμός).

(ε) Η φετινή θεατρική παράσταση σημείωσε (μεγάλος, συγκριτικός βαθμός) επιτυχία από την περσινή.

(στ) Το (λίγος, υπερθετικός βαθμός) που μπορείς να κάνεις είναι να απολογηθείς για τη συμπεριφορά σου.

(6 μονάδες)

6. Να τρέψετε τις πιο κάτω προτάσεις στον αντίθετο αριθμό.

(α) Το αυτόγραφο του διεθνούς ποδοσφαιριστή κρεμάστηκε στον τοίχο του δωματίου.

.....

(β) Ο δυνατός άνεμος έπληξε το μικρό χωριό αφήνοντας πίσω του μεγάλη ζημιά.

.....

(γ) Το εξεταστικό δοκίμιο ήταν σχετικά εύκολο για όποιο μαθητή είχε μελετήσει.

.....

(3 μονάδες)

7. Να μεταφέρετε τις πιο κάτω προτάσεις από την ενεργητική σύνταξη στην παθητική και αντίστροφα. Προσοχή στον χρόνο του ρήματος!

(α) Μέχρι το τέλος της ώρας θα έχω λύσει την άσκηση.

.....

(β) Τα νέα νομοσχέδια έγιναν κατανοητά από όλους.

.....

(γ) Η γιαγιά θα δώσει το δακτυλίδι στη Μαρία.

.....

(δ) Ο Τάσος Ισαάκ δολοφονήθηκε από τις κατοχικές δυνάμεις.

.....

(6 μονάδες)

8. Να συμπληρώσετε τα πιο κάτω κενά με τον κατάλληλο τύπο του επιθέτου, που βρίσκεται στην παρένθεση.

(α) Λόγω οικονομικής κρίσης μπορείς να αγοράσεις ακόμα κι ένα

(πολυτελής) σπίτι σε χαμηλή τιμή.

(β) Τα παιδιά αγαπούν περισσότερο τους (επιεικής) καθηγητές.

(γ) Οι πύλες της (διεθνής) έκθεσης ανοίγουν στις δέκα το πρωί.

(δ) Από την (πολύς) νύστα δε βλέπω μπροστά μου!

(ε) Η μικρή μου αδερφή είναι πολύ (γκρινιάρης) και με κουράζει!

(στ) Οι (πολύς) καφέδες μου προκαλούν υπερένταση.

(ζ) Τα μάτια του είναι (θαλασσής) και τα μαλλιά του κατάξανθα.

(η) Στο πάρτι του Αντρέα μαζεύτηκαν (πολύς) παιδιά.

(4 μονάδες)

9. Να αναγνωρίσετε τον συντακτικό ρόλο των υπογραμμισμένων όρων των πιο κάτω προτάσεων (Υποκείμενο, Κατηγορούμενο, Άμεσο Αντικείμενο, Έμμεσο Αντικείμενο).

(α) Η Άννα γέμισε το καλάθι μήλα.

.....

(β) Τον συγχάρηκαν όλοι για την επιτυχία του.

.....

(γ) Η Γεωργία μας μαθαίνει παραδοσιακούς χορούς.

.....

(δ) Ο νέος δάσκαλος είναι ευγενέστατος.

.....

(ε) Ο ήλιος έλιωσε τα χιόνια.

.....

(2,5 μονάδες)

10. Να συμπληρώσετε τα κενά των πιο κάτω προτάσεων δημιουργώντας σύνθετες λέξεις με τα συνθετικά μέρη που βρίσκονται στις παρενθέσεις.

(α) Συνήθως, όταν πάω σε (παιδί+τόπος) φεύγω με (πόνος+κεφάλι) από τη φασαρία.

(β) Οι άποικοι διατηρούσαν στενές σχέσεις με τη (μητέρα+πόλη).

(γ) Για να μην κακομάθετε τα παιδιά σας, πρέπει από νωρίς να θέσετε κάποιους (περί+ορίζω).

(δ) Οι (πρώτος+αγωνίζομαι) της θεατρικής παράστασης είναι ταλαντούχα παιδιά.

(2,5 μονάδες)

ΤΕΛΟΣ

Η ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ ΤΖΙΑΠΟΥΡΑ

